



R å d g i v e n d e u t t a l e l s e :

Dato: 18. oktober 2010

Sak: 10/10

Klager: A kommune

**Advokat
for kommunen:** Kommuneadvokaten i A v/ kommuneadvokat B

Innklaget: Staten v/Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
Postboks 8113 Dep
0032 Oslo

Nemnda: Tingrettsdommer Kim Heger (leder), advokat Kristel Heyerdahl og
assisterende kommuneadvokat i Oslo, Ola Rømo.

Avgjørelsesform: Nemndas avgjørelse er fattet i nemndsmøte basert på partenes skriftlige
fremstilling.

Saken gjelder: Saken gjelder kommunens krav om økonomisk kompensasjon fra statlig
barnevernsmyndighet for perioden mai 2005 – mars 2008 for gutt født
1990 som er plassert utenfor hjemmet etter vedtak i fylkesnemnda.

A = kommune
B = kommuneadvokat
C = gutt
D = institusjon

I møte 18. oktober 2010 fattet Barnevernets tvisteløsningsnemnd i sak 10/10 slik

R å d g i v e n d e u t t a l e l s e:

Saken gjelder kommunens krav om økonomisk kompensasjon fra statlig barnevernsmyndighet for perioden mai 2005 – mars 2008 for gutt født 1990 som er plassert utenfor hjemmet etter vedtak i fylkesnemnda.

Sakens bakgrunn

Barneverntjenesten i A har hatt kontakt med C siden september 1997. I februar 1998 konkluderte barneverntjenesten med at C befant seg i en omsorgssituasjon som beskrevet i barnevernloven § 4-4. Samtidig ble C henvist til A sykehus v/ barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) for nevropsykologisk utredning og observasjon av samspill med foreldrene. Ved denne undersøkelsen fant BUP bl.a. tegn på hyperaktivitet, men dette utgjorde bare en del av Cs vansker.

I perioden april 1998 – juni 2001 ble det av kommunen igangsatt ulike frivillige tiltak som for eksempel støttekontakt, støtteperson i SFO, økonomisk støtte til ferieturer, besøkshjem og veiledning.

I oktober 2001 ble C innlagt ved ungdomspsykiatrisk avdeling ved sentralsykehuset, hvor han fikk diagnosen hyperkinetisk adferdsforstyrrelse F 90.1.

I november 2001 fattet barneverntjenesten akuttvedtak etter barnevernloven § 4-6 første ledd og C ble plassert i fylkeskommunal barneverninstitusjon. Kommunen fremmet deretter sak for fylkesnemnda om omsorgsovertagelse, hvorefter fylkesnemnda i vedtak av april 2002 fattet vedtak om omsorgsovertagelse, jfr. barnevernloven § 4-12 a jfr. § 4-12 annet ledd. Det fremgår av fylkesnemndas premisser og slutning at C skal plasseres i fosterhjem.

C ble ikke plassert i fosterhjem, men fortsatte å bo i forskjellige kommunale botilbud. Etter dette har det oppstått tvist mellom kommunen og Bufetat om dekning av utgifter ut over kommunens egenandel.

Partenes anførsler

Klager, A kommune, har i det vesentlige anført at Bufetat har et lovbestemt ansvar for å fremskaffe det nødvendige barneverntilbudet. Når kommunen i dette tilfelle har bistått med å

etablere et tilbud som Bufetat i realiteten har plikt til og ansvar for å fremskaffe, må kommunens utgifter utover den normale egenandel kompenseres av Bufetat.

Barneverntjenesten i A har i denne saken hatt et tett faglig samarbeid med Bufetat, og før dette den fylkeskommunale barneverntjenesten, med hensyn til den barnevernfaglige kvaliteten i tilbudet. Dette samarbeidet ble etablert med det tidligere fylkesbarnevernet i 2001 og frem til C fylte 18 år i 2008. det har aldri vært uenighet om at tiltakene rundt C har vært godt og faglig forsvarlig.

Barneverntjenesten vurderte forut for omsorgsovertagelsen i 2002 at Cs særlige behov i vesentlig grad hadde sin bakgrunn i omsorgssvikten han hadde vært utsatt for siden tidlig barndom. Fylkesnemndas vedtak påpekte også i vedtaket at mor ikke maktet å gi barnet den struktur, forutsigbarhet, grensesetting og kontinuerlig oppfølging som han hadde behov for i hjemmesituasjonen. Dette ga grunnlag for fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertagelse etter barnevernloven § 4-12 a, jfr. § 4-12 annet ledd.

Kommunen anfører at det foreligger pliktbrudd fra Bufetat. Etaten har ikke oppfylt sitt ansvar ved å unnlate å medvirke i tilstrekkelig grad til den plassering fylkesnemnda og barnevernloven § 5-1 har gitt anvisning på. Det er statlig regionalt barnevernsmyndighet som har ansvar etter § 5-1 for at det finnes nødvendig institusjonstilbud i regionen. Dette ansvar kan ivaretas ved at statlig myndighet selv etablerer og driver institusjoner eller ved at det inngås avtaler om bruk av private eller kommunale institusjoner eller ved kjøp av enkeltplasser i slike institusjoner. I mangel av adekvat tilbud fra Bufetat har kommunen i samarbeid med og etter råd fra Bufetat opprettet tiltak for C – et tiltak Bufetat er pliktig til å fremskaffe. Bufetat har unnlatt å godkjenne og å betale for tilbudet, selv om etaten har erkjent at tiltaket har vært et godt og forsvarlig barneverntilbud.

Refusjonskravet fra kommunen er i dag på til sammen kr. 8 981 038.

Innklagede, Bufetat, har i det vesentlige gjort gjeldende at fylkesnemndas vedtak av april 2002 gjelder vedtak om omsorgsovertagelse og plassering i fosterhjem.

Etter barnevernloven § 4-15 andre ledd skal saken forelegges fylkesnemnda på nytt dersom plassering ikke kan gjennomføres som forutsatt i fylkesnemndas vedtak. Fylkesnemnda hadde i denne saken bestemt at C skulle plasseres i fosterhjem, men etter hvert ble det klart for alle parter at Cs problematikk gjorde slik plassering umulig. Han forble derfor plassert i ulike institusjoner og kom aldri i fosterhjem slik nemndsvedtaket forutsatte. Kommunen unnlot å forelegge saken på nytt for fylkesnemnda selv om plasseringsvedtaket ikke kunne gjennomføres som tidligere bestemt, og fylkesnemndas vedtak er således i realiteten aldri gjennomført.

Det følger av barnevernloven §4-14 at plassering i opplærings- eller behandlingsinstitusjon kan gjøres når dette er nødvendig fordi barnet er funksjonshemmet. Disse drives og reguleres etter annet lovverk. Når et barn er plassert i slike institusjoner skal finansieringen skje i henhold til dette lovverket og ikke etter barnevernlovens finansieringssystem. Dette gjelder også der plasseringen skjer som ledd i en barnevernsak avgjort av fylkesnemnda.

Bufetat har i denne saken vurdert at de aktuelle tiltak har hatt karakter av institusjonsplass for funksjonshemmede. Dette er særlig klart etter april 2006 da C flyttet inn i en institusjon med andre beboere plassert etter annet lovverk.

Cs funksjonshemming og omsorgsbehov tilsa et tilbud av en annen type enn det en barneverninstitusjon kunne gi. Dette illustreres av historikken i saken der det kommer frem at C ikke kunne ivaretas i en barneverninstitusjon eller i fosterhjem. Det ble derfor fremskaffet et tilbud gjennom enhet for funksjonshemmede i kommunen. Bufetat er ikke ansvarlig for plasseringstilbud utenfor barnevernsystemet.

Både kommunen og fylkesnemnda har vist til det sammensatte ved Cs problematikk, og det er høyst tvilsomt om den dominerende årsak til Cs funksjonsvansker er omsorgssvikten.

Nemndas bemerkninger:

1.

Høsten 2007 utarbeidet det daværende Barne- og likestillingsdepartementet rundskriv Q-06/2007 om oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernsmyndigheter og om betalingsordninger i barnevernet ("betalingsrundskrivet"). Ved praktiseringen av rundskrivet erfarte staten og kommunene at det er vanskelig å unngå gråsoner hva gjelder oppgave- og betalingsansvaret i enkelte av disse sakene.

I samarbeidsavtale av 19. august 2008 mellom Kommunens Sentralforbund (KS) og Regjeringen/ ved daværende Barne- og likestillingsdepartementet om utvikling av barnevernet, ble partene enige om å etablere et tvisteløsningsorgan for de såkalte "gråsonesaker". Dette er saker der det er tvist mellom kommune og stat om grensen mellom statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunens betalingsansvar etter annen lovgivning. Gråsonesakene oppstår der et barn har behov for tiltak både etter barnevernloven og andre velferdslover.

På bakgrunn av ovennevnte opprettet partene 1. januar 2010 Barnevernets tvisteløsningsnemnd. Nemnda er et uavhengig organ som skal gi rådgivende uttalelser i gråsonesaker som begge parter velger å bringe inn for nemnda. Nemndas uttalelse er ikke rettslig bindende.

Barnevernets tvisteløsningsnemnd består av leder og seks medlemmer – alle jurister. Leder er utnevnt av departementet i samarbeid med KS, mens tre medlemmer er utnevnt av departementet på fritt grunnlag og tre medlemmer er utnevnt etter forslag fra KS. Nemnda settes i hver sak med lederen og ett medlem fra gruppen som er oppnevnt på fritt grunnlag og ett medlem fra gruppen som er oppnevnt etter forslag fra KS.

KS og departementet utarbeidet saksbehandlingsregler for nemnda (datert 17. november 2009) og for nemndas sekretariat.

2.

Det rettslige utgangspunkt om fordeling av utgifter i barneverntjenesten følger av barnevernloven § 9-4 og § 9-5:

§ 9-4. Statlig regional barnevernmyndighets økonomiske ansvar for barneverntjenesten

Når det gjelder barn under 20 år som blir plassert i fosterhjem eller institusjon eller får opphold i senter for foreldre og barn, skal statlig regional barnevernmyndighet dekke den del av kommunens utgifter som overstiger det kommunen plikter å betale etter § 9-5.

§ 9-5. Statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen.

Den kommune som har søkt om inntak for et barn i institusjon eller for barn og foreldre i senter for foreldre og barn, skal yte delvis refusjon av oppholdsutgifter til statlig regional barnevernmyndighet etter satser fastsatt av departementet. Det kan også fastsettes satser for kommunal refusjon ved inntak i institusjon eller senter for foreldre og barn med tilknyttet spesialisttjeneste etter denne loven. Departementet kan gi forskrifter om refusjonsordningen

Med hjemmel i barnevernloven § 9-5 er det gitt forskrift om statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen for opphold i institusjon (FOR-2003-11-26-1397). Satsene fastsettes hvert år i statsbudsjettet, jfr. forskriften § 4, og meddeles i departementets årlige rundskriv (se for eksempel rundskriv Q-2010-9001). Etter dette vil statlig regional barnevernmyndighet refundere kommunens oppholdsutgifter til fosterhjemsplasing i den utstrekning de overstiger den fastsatte sats per plass per måned..

Barn og ungdom med funksjonshemminger - og som samtidig har behov for barneverntjenester - kan ha rett til både statlige spesialisthelsetjenester, kommunal omsorg og behandling og tjenester etter barnevernsloven. Dette innebærer at et barn med sammensatte problemer som er plassert i barneverninstitusjon også har rett til hjelpetiltak etter annet lovverk. I dette skjæringsfeltet mellom statlige og kommunale ansvarsområder oppstår et kostnadsfordelingsproblem som ikke er løst i de ovennevnte lover og forskrifter. I det såkalte betalingsrundskrivet Q-6/2007 fra det

daværende barne- og likestillingsdepartementet er det forsøkt oppstilt retningslinjer for håndtering av dette kostnadsfordelingsspørsmålet.

Det fremgår av innledningen til betalingsrundskrivet at formålet er å *”sikre mest mulig ensartet forståelse og praktisering i hele landet når det gjelder oppgave-, ansvars- og utgiftsfordelingen mellom kommuner og statlige regionale barnevernmyndigheter”*.

I betalingsrundskrivet Q-6/2007 er det fremhevet at barneverntjenestens ansvar er av subsidiær karakter også overfor funksjonshemmede barn. I del II punkt 2.5 heter det bl.a.:

At barnet er funksjonshemmet gir ikke i seg selv grunnlag for å plassere barnet utenfor hjemmet med hjemmel i barnevernloven. Det er bare dersom det funksjonshemmede barnet samtidig faller inn under de alminnelige vilkårene for tiltak etter barnevernloven at barnevernloven kommer til anvendelse. At barnet på grunn av funksjonshemmingen har større omsorgsbehov enn foreldre med alminnelig god omsorgsevne er i stand til å ivareta, er ikke tilstrekkelig til plassering utenfor hjemmet etter barnevernlovens regler.

I del III punkt 5 er det bl.a. uttalt følgende om kostnadsfordelingen for særskilte tiltak som har sammensatte årsaker :

Dersom funksjonshemmede barn plasseres i statlige eller private barneverninstitusjoner, og funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak eller særlig tilrettelegging, skal kommunen dekke den del av utgiftene ved institusjonsoppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming, i tillegg til ordinær andel av oppholdsutgiftene. I en del tilfeller kan det være vanskelig å foreta en grensedragnings mellom hvilke tiltak ved institusjonsoppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming. Det må i så fall foretas en konkret vurdering av det enkelte barn. Det vil i denne sammenheng være nyttig å se på hvilke behov barn i samme alder med tilsvarende omsorgssvikt har. På samme måte kan det være nyttig å se hvilke behov hjemmeboende barn i samme alder og med tilsvarende funksjonshemming har.

En kostnadsdeling som beskrevet ovenfor skal imidlertid ikke skje dersom omsorgssvikten er den dominerende årsak til barnets funksjonshemming. Det vil da være den ordinære betalingsordningen innenfor barnevernet som skal legges til grunn.

I vedlegg til Samarbeidsavtale av 19. august 2008 mellom Staten og KS om *”Utvikling av barnevernområdet”* heter det bl.a.:

Twisteløsningsorganets virkeområde vil også typisk omfatte tilfeller der funksjonshemmede barn plasseres i fosterhjem eller i barneverninstitusjoner, og funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak eller særlig tilrettelegging. Kommunen skal da dekke den del av utgiftene ved oppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming i tillegg til ordinær andel av oppholdsutgiftene. I en del tilfeller kan det være vanskelig å foreta en grensedragnings mellom hvilke tiltak som knytter seg til barnets funksjonshemming.

Det følger imidlertid av betalingsrundskrivet at en kostnadsdeling som beskrevet ovenfor ikke skal skje dersom omsorgssvikten er den dominerende årsak til barnets funksjonshemming. Det vil da være den ordinære betalingsordningen innenfor barnevernet som skal legges til grunn.

Nemnda vil på grunnlag av ovennevnte knytte enkelte bemerkninger til lovanvendelsen.

Lovens utgangspunkt er, som det fremgår ovenfor, at regional barnevernmyndighet skal dekke utgiftene til fosterhjem og institusjon for barn under 20 år utover kommunens egenandel.

Barneverntjenestens ansvar er imidlertid subsidiært også overfor funksjonshemmede barn, og funksjonshemmede barn under barnevernets omsorg vil ha de samme rettigheter etter andre velferdslover som hjemmeboende funksjonshemmede barn. Nemnda er på dette punktet enig i det prinsipielle synet på forholdet mellom barnevernloven og de øvrige velferdslovene som kommer til uttrykk i ovennevnte retningslinjer.

Nemnda legger videre til grunn at det, slik det fremgår av retningslinjene, i tilfeller hvor funksjonshemmede barn er plassert i fosterhjem eller barneverninstitusjon, og funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak, må foretas en kostnadsfordeling mellom kommunen og Bufetat basert på en vurdering av hvilke tiltak ved institusjonsplasseringen som er knyttet til funksjonshemmingen. Disse utgiftene skal bæres av kommunen mens øvrige tiltak skal bæres av Bufetat. Denne fordelingen må skje etter en konkret vurdering, som nødvendigvis må bli skjønnsmessig. Etter nemndas vurdering kan det ikke være avgjørende for vurderingen om forsterkningstiltaket er hjemlet i barnevernloven. Nemnda legger også til grunn at utfallet av vurderingen både vil kunne bli at kommunen må bære alle utgiftene til særskilte tiltak, og at det skjer en fordeling av utgiftene mellom kommunen og Bufetat. Både formuleringene i rundskrivet og den sammenlignende vurdering som det legger opp til med henholdsvis barn i samme alder med tilsvarende omsorgssvikt og hjemmeboende barn med tilsvarende funksjonshemming, taler etter nemnda syn for en slik fortolkning.

Nemnda nevner for ordens skyld at forutsetningen for en kostnadsdeling er at de særskilte tiltakene eller tilretteleggingen har sin årsak i funksjonshemmingen, jf. ordlyden i rundskrivet: *"...funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak eller særlig tilrettelegging ..."* I tilfeller hvor forsterkningstiltak alene har sin årsak i omsorgssvikten eller grunnlaget for plasseringen, må resultatet bli at lovens normalordning legges til grunn og Bufetat bærer kostnadene utover kommunens egenandel.

I tilfeller hvor omsorgssvikten er den dominerende årsaken til funksjonshemmingen skal også lovens ordinære betalingsordning legges til grunn slik det er presisert i rundskrivet.

Avslutningsvis nevnes at når plassering av barn med funksjonshemming skjer i institusjoner som er hjemlet i andre lover, reguleres finansieringen av oppholdet av denne lovgivningen, og statlig regional barnevernmyndighet har ikke ansvar for å dekke oppholdet.

3.

I vedtak av april 2002 fra fylkesnemnda heter det bl.a.:

Med bakgrunn i hva som således foreligger må det antas at en årelang utilstrekkelig oppfølging fra mors side samt uttrykk hos (C) som følge av andre uheldige elementer i omsorgssituasjonen, har virket forsterkende på (Cs) problemer – frem mot den situasjon som førte til akuttvedtaket den xx.11.01. Fylkesnemnda er således enig med kommunen i at det her foreligger en ”sammensatt problematikk” med hensyn til årsaksforholdene.

Da (C) ble akutt plassert den xx.11.01 forelå det etter Fylkesnemndas skjønn klart en situasjon som beskrevet i lov om barneverntjenester § 4-12 a. det var således alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet som (C) trengte etter sin alder og utvikling. Mor var ikke på noen måte i stand til å imøtekomme (Cs) omsorgsbehov – hans behov for struktur, forutsigbarhet, grenser og oppfølging for øvrig.

(...)

I tilslutningen til plasseringen i D er (Cs) atferd blitt vesentlig bedre. Det er således ikke tvilsomt at han har profitert på den endrede omsorgssituasjonen. Bedringen i hans atferd er registrert både av D og av begge foreldrene, i forbindelse med samvær. Det er også registrert av ...skole.

(...)

De positive endringer som er skjedd, må således tilskrives endringen i omsorgsbasis. Mors forutsetninger og situasjon antas ikke å være nevneverdig endret siden xx.11.01. Til tross for de positive endringer, er (Cs) situasjon fremdeles skjør og sårbar. Det fremstår således som overveiende sannsynlig at utviklingen raskt ville komme tilbake i ”gamle spor” dersom han nå skulle flyttes tilbake til mor. Vilkårene i lovens § 4-12 a anses således fremdeles å være til stede.

(...)

Under forhandlingsmøte er det opplyst at nåværende plassering i D har vært ment som midlertidig, og at plasseringen ikke betraktes som optimal, selv om (C) i vesentlig grad har profitert på oppholdet.

Bestrebelsene med henblikk på å finne et egnet fosterhjem har så langt ikke ført frem.

(...)

Fylkesnemnda vil påpeke at (C) nå har fylt 12 år, og at vektige grunner taler for å intensivere bestrebelsene for å finne et fosterhjem, slik at flytting til sådant ikke drar mer ut i tid enn strengt nødvendig. Hvis omplassering direkte fra D til et utpekt fosterhjem lar seg gjøre, vil dette sannsynligvis være å foretrekke, men nemnda stiller ikke dette som vilkår for plasseringen. Nemnda finner imidlertid at intensjonen om en raskere plassering i fosterhjem bør komme til uttrykk også i vedtaket. Vedtaket vil således gå ut på at (C) plasseres midlertidig i institusjon som er med i fylkeskommunens plan, med henblikk på snarest mulig plassering i godkjent fosterhjem.

Fylkesnemnda fant enstemmig at barnevernlovens vilkår for omsorgsovertagelse var til stede, jfr. barnevernloven § 4-12 første ledd bokstav a jfr. annet ledd. Imidlertid uttrykker nemnda også at

det her "foreligger en "sammensatt problematikk" med hensyn til årsaksforholdene". Fylkesnemnda viser til at C i november 2001 fikk diagnosen "Hyperkinetisk atferdsforstyrrelse F 90.1" etter innleggelse ved ungdomspsykiatrisk avdeling, samt at det i akuttvedtak av november 2001 fra barneverntjenesten i A heter at "(C) er en gutt med ADHD og en generell hjerneskada. BUA har prøvd ut medisinerings på Truxal i tillegg til Ritalin". Likeledes heter det innledningsvis i fylkesnemndas premisser:

Det har i saken vært pekt på ADHD-problematikken som årsak til (Cs) problemer. Fylkesnemnda er enig i at denne faktor et stykke på vei kan forklare problemutviklingen, men vil også påpeke at der har vært negative elementer i omsorgssituasjonen. Det må således antas at mor ikke maktet å gi (C) den struktur, forutsigbarhet, grensesetting og kontinuerlig oppfølging som han har behov for i hjemmesituasjonen.

Etter dette kan tvisteløsningsnemnda ikke legge til grunn at omsorgssvikten er den dominerende årsak til barnets funksjonshemming. Utgangspunktet blir da at det skal skje en kostnadsfordeling mellom stat og kommune hvor kommune skal bære utgiftene ved tiltak som er knyttet til Cs funksjonshemming, jf, punkt 2 ovenfor om nemndas lovforståelse. Dette forutsetter imidlertid at C er plassert i fosterhjem eller institusjon etter barnevernloven. Det er ikke tilfelle i denne saken.

I kommunens prosessvarsel av november 2009 heter det at "Kommunen mener at Statlig regional barnevernmyndighet har hatt plikt til å medvirke faktisk og økonomisk til institusjonsplassering i samsvar med Fylkesnemndas vedtak". Tvisteløsningsnemnda viser til at C aldri ble plassert som forutsatt i Fylkesnemndas vedtak i fosterhjem eller barneverninstitusjon, men derimot i en enhet for funksjonshemmede i A kommune utenfor barnevernssystemet. Tvisteløsningsnemnda er enig med Bufetat i at slik plassering som foretatt viser Cs behov for plassering etter andre lover enn barnevernloven. Det er enighet mellom partene om at Cs behov ikke kan dekkes i fosterhjem og at det tilbudet som faktisk er etablert for C er det faglig riktige. Nemnda er ikke enig med kommunen i at statlig regional barnevernmyndighet i et tilfelle som dette hadde plikt til å plassere C i en barneverninstitusjon, i realiteten ved å godkjenne det kommunale tilbudet som slik institusjon. Kommunen på sin side skulle gått tilbake til Fylkesnemnda når det viste seg at en plassering i samsvar med Fylkesnemndas vedtak ikke var mulig, jf. barnevernloven § 4-15 annet ledd. Som anført av Bufetat kan plassering etter vedtak om omsorgsovertakelse skje i annen institusjon når dette er nødvendig fordi barnet er funksjonshemmet, jf. § 4-14 bokstav c.

C har ikke vært plassert i barneverninstitusjon. Etter dette kan den ordinære betalingsordningen innenfor barnevernet ikke legges til grunn, jfr. punkt 2 ovenfor.

4.


På bakgrunn av ovennevnte finner tvisteløsningsnemnda at det ikke foreligger noe betalingsansvar for statlig barnevernmyndighet etter barnevernloven. Etter dette kan kommunens krav ikke føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Slutning:

A kommunes refusjonskrav tas ikke til følge.


Kristel Heyerdahl


Kim Heger


Ola Komo